

-13- KARMA

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 1

De Schijnbare Realiteit

De schijnbare realiteit werkt volgens de wet van KARMA, en wordt geregeerd door DHARMA.

≈

DHARMA: de fysieke, psychologische en morele wetten die het manifeste universum beheersen en het doordringen van een gevoel van orde.

≈

KARMA: de onaantastbare wet van oorzaak en gevolg.

Karma heeft betrekking op Actie en de Resultaten van actie.

De term "karma" betekent "actie", doch heeft ook betrekking op de resultaten van actie die zich opstapelen in de vorm van "positieve vruchten" (PUNYA KARMA) en "negatieve vruchten" (PAPA KARMA). In de meest brede zin verwijst karma naar alles dat verandert. Als het gaat om de individuele persoon dan verschijnt karma in de vorm van gedachten, woorden en daden. Door karma zijn we in staat om te creëren, veranderingen aan te brengen, en te vernietigen.

De wet van Karma – de wet van Oorzaak en Gevolg.

De "wet van karma" is gebaseerd op het fundamentele principe dat "al wat rondgaat, onherroepelijk weerom komt", de wet van oorzaak en gevolg. Anders gezegd, elke actie veroorzaakt een resultaat dat een directe weerspiegeling is van de intentie van waaruit de actie gedaan werd. Het karakter van deze intentie is wat degene die de actie uitvoert altijd weer terugkrijgt. Elke actie die uitgevoerd wordt, produceert twee soorten resultaten:

1 – ZICHTBAAR RESULTAAT VAN ACTIES – DRISHTA PHALAM.

Met "zichtbaar" wordt hier bedoeld dat het effect onmiddellijk ervaren wordt. Als je een slok water neemt wordt je dorst gelest; als je je teen stoot voel je pijn. Het onmiddellijke resultaat kan ook in een niet tastbare vorm komen, bijvoorbeeld als je een liefdadigheidscontributie betaalt en jezelf er direct prettig bij voelt, ook al is er geen onmiddellijk resultaat m.b.t. het doel dat ermee ondersteund wordt.

2 – ONZICHTBAAR RESULTAAT VAN ACTIES – ADRISHTA PHALAM.

Met "onzichtbaar" wordt bedoeld dat we de impact van onze actie pas later in de tijd zullen ervaren. We maken bijvoorbeeld lange werkdagen doch krijgen er pas op het einde van de maand voor betaald; of we leggen elke maand geld opzij zodat we er uiteindelijk een auto mee kunnen kopen. Afhankelijk van de aard van een bepaalde actie zal het onzichtbare karma plezierig of onplezierig karma voortbrengen in de toekomst.

Vedanta

Punya & Papa – plezierig en onplezierig Karma

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 2

De mythe van Geluk en Pech.

De effecten van het fenomeen van "punya en papa" worden vaak bestempeld als geluk of pech, daar ze "uit de lucht" lijken te komen vallen; ze kunnen immers niet toegeschreven worden aan een onmiddellijke actie van degene die deze effecten meemaakt. Het kan bijvoorbeeld zijn dat je jarenlang geduldig het slechte humeur van je baas verdraagt, zonder enige zichtbare beloning, om vervolgens op een goede dag uitgenodigd te worden zijn functie over te nemen, de baan van je leven.

De invloed van punya en papa is ook terug te zien in de gunstige c.q. ongunstige omstandigheden waarin we geboren worden. Geen enkele pasgeborene heeft iets gedaan om zich van een geboorte in een liefhebbend gezin te verzekeren dat het een stabiele thuissituatie en een goede opvoeding garandeert. En geen enkel kind heeft ook maar iets gedaan dat het geboren doet worden in liefdeloze, armoedige omstandigheden. Hier lijkt sprake te zijn van een onrechtvaardige verdeling van kansen. Als we echter de invloed van "adrishta phala" (het onzichtbare resultaat van acties) begrijpen en, in meer brede zin, de "wet van karma", dan kan niet meer in termen van rechtvaardig of onrechtvaardig gesproken worden. We weten absoluut niet wat de rijpingsperiode zal zijn van de vruchten van bepaalde acties.

De wet van Karma & de morele orde van de maatschappij

Een ander interessant effect dat optreedt als we de "wet van karma" begrijpen is dat het meer vertrouwen doet ontstaan in het Goddelijke – de perfecte natuurlijke orde van het universum – en dat het ons ook een basis geeft van waaruit zinvolle actie ontplooid kan worden. Als ik weet dat mijn huidige omstandigheden gebaseerd zijn op mijn acties uit het verleden, weet ik ook dat mijn toekomstige omstandigheden afhankelijk zijn van de acties die ik "hier en nu" uitvoer. In plaats dat ik me een slachtoffer voel van omstandigheden buiten mijn controle, kan ik moed putten uit de wetenschap dat mijn acties er toe doen.

De "wet van karma" is een belangrijke basis voor de morele orde van de maatschappij. De kennis dat de resultaten van onze acties onvermijdelijk zijn is ons aangeboren en is praktisch het enige dat ons "in het gareel" houdt. Als het leven een volstrekt willekeurig dobbelspel zou zijn, welke motivatie zouden we dan hebben om met elkaars gevoelens rekening te houden, en compassievol te zijn?

De drie soorten Karma

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 3

1 – Sanchita Karma.

We verzamelen in de loop van ons leven een enorm potentieel aan karma – sanchita karma – dat een vehikel nodig heeft, een lichaam-mind-zintuigen-complex via welke het ervaren kan worden. Naarmate deze karmavoorraad groeit, wordt de kans kleiner dat al deze karma tot expressie kan komen binnen de tijdspanne van één leven. Daarbij kunnen bepaalde verlangens of behoeften vragen om een volledig andere "set van fysieke en mentale kwaliteiten" om zich uit te drukken, dan de set die het lichaam-mind-zintuigen-complex op dit moment ter beschikking heeft. Het kan ook zijn dat er volledig andere omgevingsfactoren nodig zijn om deze verlangens tot expressie te laten komen. De door het individu verzamelde vasanas – de opgebouwde punya en papa karma – die nog niet tot expressie zijn gekomen op het tijdstip van overlijden gaan over naar een ander lichaam-mind-zintuigen-complex om vervolgens via dat medium tot expressie te komen.

Het karma uit het verleden bepaalt onze huidige omstandigheden. Er zijn twee gezichtspunten van waaruit we er naar kunnen kijken: (1) Karma bepaalt de vereisten waaraan een specifiek lichaam-mind-zintuigen-complex (individu) moet voldoen, zoals we bijvoorbeeld doen met het ontwerp voor een woonhuis. (2) Een specifieke vasanabundel en de ermee geassocieerde punya en papa karma migreert naar een lichaam-mind-zintuigen-complex waarvan het karakter en de omstandigheden geschikt zijn voor de expressie van de betreffende vasanabundel.

2 – Prarabdha Karma.

Prarabdha Karma is de term waarmee het karma aangeduid wordt dat bestemd is om tot expressie te komen via het lichaam-mind-zintuigen-complex waarmee een bepaald individu verbonden is. Het wordt vergeleken met een pijl die afgeschoten is met een boog; de pijl kan niet meer gestopt worden, en is op weg naar het doel dat het zal raken. Zo zal ook het karma dat heeft gezorgd voor de "creatie" van het lichaam van het individu zich via dat lichaam uitwerken, net zolang tot de toegevoegde portie karma verbruikt is, waarna het lichaam zal sterven.

De uiteindelijke tenietdoening van Sanchita en Prarabdha Karma.

Zodra de jiva "zelfgeactualiseerd" raakt, houdt sanchita karma op te bestaan, omdat het ego geneutraliseerd geraakt is. Ego is feitelijk niet meer dan de gedachte "ik ben degene die acties doet – de doener – en die ervaringen heeft." Het is door deze onjuiste overtuiging dat de gehele transmigratiecyclus überhaupt in beweging is gekomen, gevoed door adrishta phala, de onzichtbare resultaten van de acties uit het verleden van het schijnbare individu, die zich nog moeten manifesteren.

_____ *

Zelfactualisatie: (1) De persoon heeft het Zelf volledig onderscheiden van de objecten die erin verschijnen (alle grofstoffelijke objecten maar ook conditioneringen, gedachten, gevoelens en ervaringen). (2) Er is een rotsvaste kennis en vertrouwen over het feit "Ik ben het Zelf, puur bewustzijn." (3) Zelfkennis heeft de bindende kracht van de vasanas teniet gedaan. (4) Zelfkennis heeft het idee van doenerschap van de persoon ontmaskerd als niet waar.

Vedanta

De drie soorten Karma

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 4

Ego bestaat wel, doch is "niet-echt". Zodra dit – door zelfkennis – volledig begrepen wordt is er niet langer een entiteit waar de “sanchita karma-voorraad” bij hoort. Ego's “schijneigenaarschap” van karma is beëindigd en de karma lost op in het grote reservoir van "puur potentieel", het macrokosmische causale lichaam.

Het prarabdha karma blijft zich uitwerken via de zelfgeactualiseerde jiva net zolang tot het helemaal “op” is. Als het zover is sterft het lichaam-mind-zintuigen-complex en lost het subtiele lichaam op in Brahman, het Zelf.

3 – Agami Karma.

Onze wereld, de schijnbare realiteit waarin we leven, wordt gekarakteriseerd door de onophoudelijke activiteit van de wezens die deze wereld bevolken. Niemand – jnani's uitgezonderd – kan actie vermijden, en elke actie waar we ons in begeven zorgt onherroepelijk voor nieuw karma. Karma voortgebracht binnen de tijdspanne van ons huidige leven wordt AGAMI KARMA genoemd. Een deel van dit karma wordt uitgewerkt in het huidige leven, het meeste ervan wordt echter toegevoegd aan de voorraad SANCHITA KARMA.

Het Zelf & de Doener

Het Zelf – puur bewustzijn – is geen doener.

Het Zelf, onbegrensd puur bewustzijn, heeft geen kenmerken, is aldoordringend en van een perfecte volheid. Als zodanig is het niet in staat tot handelen.

- (1) Om te beginnen is het Zelf geen individu met wilskracht, dat een mind heeft die ervoor kan kiezen om acties uit te voeren.
- (2) Daar er niets anders is dan het Zelf, is er ook geen “speelveld” dat een context kan bieden waarbinnen het Zelf zou kunnen handelen, noch een achtergrond waartegen enige verandering afgemeten kan worden, noch enige andere factor die het zou kunnen beïnvloeden.
- (3) Door de perfecte volheid die inherent is aan het Zelf heeft het geen verlangens en dus geen enkele drang tot handelen. Ter herinnering: alle objecten zijn voor hun bestaan afhankelijk van het Zelf, puur bewustzijn, het “licht” waarin ze gekend worden. Het Zelf is dus inherent actieloos; het is geen "doener".

*
Object: alles dat waargenomen, voorgesteld of ervaren wordt is een object, en ik ben het subject waar alle objecten door gekend zijn. Het gaat hier dus niet alleen om fysieke maar ook om subtiele objecten (inclusief de foutieve “Ik-notie”). | **Jnani:** iemand die zelfkennis heeft verworven, de kennis dat zijn of haar werkelijke natuur puur bewustzijn is en dat dat pure bewustzijn niets anders is dan het aldoordringende pure bewustzijn dat Brahman genoemd wordt (jivabrama aikyam). | **Verandering:** verandering is de definiërende factor van actie.

Vedanta

Het Zelf & De Doener

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 5

Het Zelf is het “licht” waardoor objecten gekend worden.

Deze belichtings-/verlevendigungsfunctie is geen actie van het Zelf, doch is de natuur ervan. Gek genoeg weet het Zelf niets noch doet het iets. Zodra het lichaam-mind-zintuigen-complex erdoor belicht wordt, ontstaat er spontaan “doenerschap”. Zo is het lichaam-mind-zintuigen-complex nu eenmaal ontworpen. Het is te vergelijken met een computer, en het Zelf met de energie die de computer aandrijft. De computer, noch de energie kunnen in hun eentje de veelheid aan acties uitvoeren waartoe de computer in staat is. Als de twee gecombineerd worden, ontstaan er acties van een verbazingwekkende complexiteit.

Het denkproces dat onderliggend is bij elke actie, is simpelweg een van vele functies en niet een autonoom fenomeen. "Intelligentie" is de naam die we geven aan de spontane werking van het subtiele lichaam wanneer het door puur bewustzijn belicht wordt. De onderdelen van het subtiele lichaam – mind, intellect, ego en geheugen – functioneren vervolgens zoals ze bedoeld zijn te functioneren (het is hun “design”) en brengen gedachten, gevoelens en sensaties voort, waarmee ze ervaring produceren, die tevens door ze verwerkt wordt en waaraan ze deelnemen.

Puur bewustzijn noch het schijnbare individu is een intelligente entiteit die vanuit zichzelf in actie kan komen.

“Niets Doen”

“Hij die actieloosheid ziet in actie & actie in actieloosheid is een wijze onder mensen.”

"Niet-doen" is een van de meest misbegrepen ideeën in de spirituele wereld. Vaak wordt het geïnterpreteerd als zouden we niets meer hoeven of moeten doen; dat er geen plichten meer zijn en we alleen nog maar wat zitten te mediteren. Ook luiheid wordt er, onterecht, mee geassocieerd evenals het ons terugtrekken, geworteld in angst voor, en walging van de wereld. Al deze interpretaties hebben niets te maken met "niet-doen". Daarbij komt dat het laten vallen van actie, het zitten en mediteren, ook weer een actie is die een doener nodig heeft om gedaan te kunnen worden.

Zoals we reeds concludeerden is “helemaal niets doen” een onmogelijkheid, denk aan het feit dat zelfs slapen een actie is! Met betrekking tot zelfrealisatie is het zelfs noodzakelijk dat er sadhana – spirituele training gedaan wordt. Ook al zorgt actie op zich er nog niet voor dat we begrip ontwikkelen, spirituele training is de enige manier om de mind te zuiveren en zelfonderzoek de enige manier om de leringen te kunnen begrijpen en assimileren.

De ware betekenis van het "niet-doen" ligt besloten in een punt dat Krishna maakt in de Bhagavad Gita om Arjuna te helpen: “Hij die actieloosheid ziet in actie, en actie in actieloosheid is een wijze onder mensen." Dit idee wordt geïllustreerd aan de hand van een aantal analogieën.

Vedanta

“Niet-Doen”

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 13 – karma | pag. 6

Actie zien in Actieloosheid.

VB 1 – De maan lijkt in het holst van de nacht door de hemel te vliegen zodra wolken er door de wind langs gezwiept worden. Net zoals de maan lijkt te bewegen door de beweging van de wolken, lijkt puur bewustzijn in actie betrokken te zijn, wat slechts zo lijkt door de acties van de holografische objecten die binnen het “veld” van het onbegrensde bewuste bestaan geprojecteerd worden.

VB 2 – Film bestaat uit stilstaande plaatjes, die snel afgewisseld worden, terwijl het licht door ze heen op het filmdoek schijnt, waarmee het licht veranderd lijkt te zijn in een bonte afwisseling van bewegende vormen. Feitelijk veranderen echter noch de beelden, noch het licht.

VB 3 – Het rimpelende wateroppervlak in een vijver beïnvloedt de zonnestralen die er door weerspiegeld worden. Ook al is het zonlicht zelf onveranderlijk, het verschijnt als ontelbare glinsterende vormen in een constante stroom van verandering

Deze analogieën verwijzen naar het beïnvloedingseffect dat maya, onwetendheid, heeft op het Zelf, puur bewustzijn.

Actieloosheid zien in Actie.

VB 1 – Er vaart een boot van je weg richting de horizon. In het begin is de beweging van het schip duidelijk te zien, doch hoe verder weg het gaat, hoe meer het lijkt alsof het nauwelijks beweegt, totdat het uiteindelijk zelfs stil lijkt te liggen.

VB 2 – Filmvoorbeeld vanuit een ander perspectief bezien: het beeld van een gebouw dat op het filmdoek verschijnt lijkt weliswaar perfect stil, doch dit effect is een resultaat van een serie beelden die door een licht-straal heen beweegt.

VB 3 – Ook het voorbeeld van het zonlicht dat gereflecteerd wordt door de rimpelingen op het wateroppervlak kan vanuit een ander perspectief bezien worden. Het licht zelf is bewegingloos (de beweging van het ontstaan van de lichtstraling wordt hier buiten beschouwing gelaten), doch de reflectie ervan lijkt in een voortdurende beweging te zijn. Zodra we begrijpen dat het licht niet de bron is van de schijnbare beweging ervan dan erkennen we de onderliggende realiteit van het fenomeen. Net zoals het licht lijken wij in constante actie te zijn, doch in termen van onze ware natuur als het “licht van puur bewustzijn” zijn we dit net zo min als het zonlicht dat door de rimpelingen in het water gereflecteerd wordt. Waar het om gaat is dat er geen werkelijke verandering plaatsvindt in puur bewustzijn ondanks alle verschijningsvormen die erin ontstaan. Goud blijft goud (de ware natuur ervan verandert niet) ook al wordt het gevormd tot een ring, een armband of een beeld, en zo blijft ook puur bewustzijn onaangetast door de “upadhi” waar het door geconditioneerd lijkt te zijn.

*Het vermogen om actie te zien in actieloosheid
en actieloosheid in actie is "het zwaard des ondersheids"
waar de doener uiteindelijk mee verslagen wordt.*

Vedanta